

מאוצרות הפרשה

הכח של יום קבלת התורה

מרן הגר"מ הירש שליט"א, ראש ישיבת סלבודקה וחבר מועצה"ת משל מחייב מאוד נשא מרנא ה"חפץ חיים" זיע"א, על מלך שחפץ לתת לעבדו מתנה בסך מיליון זהובים. חישוב המלך כמה זמן יארך ללקוט את הזהובים, כמה זמן נצרך כדי לישון, לאכול, לדבר, ושאר צרכים, ולפי זה קבע שיש לעבוד כך וכך ימים כדי לקחת את הזהובים. אם העבד יבוא למקום זה ויבזבז יום אחד, הוא מאבד בזה את הזהובים של אותו יום ואין לו אפשרות לקחת אותם יותר!

הנמשל הוא, אנו אומרים ו'תן חלקינו בתורתך', וידוע שיש מפרשים שכל אחד יש חלק שלו בתורה, והקב"ה חישב לכל אחד ואחד את הזמן בעוה"ז באופן שאחרי כל טרדותיו וצרכיו הוא יוכל לקבל את החלק שלו בתורה, ואם אדם מבזבז רגע אחד מלימוד התורה הוא מפסיד את החלק שהיה יכול לקבל באותו רגע, וזו אבידה שהוא לא יכול להחזיר לעולם, ודבר זה צריך לזכור ולחשוב עליו. עכשיו אנו עומדים לפני מתן תורה וידוע שבכל חג יש כח מיוחד שאפשר להתעלות בו. בדברי הר"ן בסוף פסחים מבואר, כי הכח של ימי הספירה ויום קבלת תורה, שכלל ישראל עבדו בימי הספירה להתכונן לקבלת התורה בזה שהכניסו בעצמם חשק לקבל את התורה, ובשעת מתן תורה עצמו הגיעו למדרגות גבוהות של רצון בתורה, וכל אחד יכול לעלות בזמן הזה ולקבל על עצמו בל"ג להתחזק במסירות נפש לתורה ללמוד בהתמדה ולא לבטל רגע אחד מלימוד התורה, והקב"ה יעזרנו שעי"ז נוכח שד' עוז לעמו יתן ותהיה לנו תוספת סייעתא דשמיא בהבנת וידיעת התורה. (סברי מרנן)

מתן תורה

היה משא ומתן בין המלאכים למשה רבינו בשעת מתן תורה. מלאכי מרום ביקשו את התורה לעצמם: "תנה הודך על השמים". תמה ראש ישיבת פורת יוסף, הגאון הגדול רבי עזרא עטייה זצ"ל, וכי לא ידעו המלאכים שכתוב בה לא תרצה, לא תגנוב, לא תחמוד?! וכל אלו אינם שייכים למלאכים, וכי משה רבינו היה צריך לגלות להם מה כתוב בתורה?! הסביר הגאון הגדול לפי דרכו: הם הטיבו לדעת כי אינם שייכים לחלק הפשט של התורה, ואינם קשורים לקיום התורה כפשוטו כאן בעולם העשייה, וכי התורה, לדידם שייכת לחלק הסוד של התורה, אך עם זאת, הם באו וטענו כי התורה מגיעה להם. משל לאדם שעומדים לפני שני קונים, האחד, מוכן לקנות את כל הסחורה, אבל המוכר לא בטוח בצ'קים שהוא מציג לו כתשלום, ואילו השני, מעוניין לקנות רק מעט סחורה, אבל עם המחאות בטוחות לכיסוי התשלום, למי מהם הוא ימכור? ודאי שלקונה מעט, ובטוח. טענו המלאכים, נכון, אנו שייכים רק לחלק הסוד של התורה, אבל איננו חוטאים, ואם כן, אנו נעסוק בתורה ובקיומה בשלמות, ואילו ישראל, אמת שהם יטלו הכל – גם את קיום התורה בחלק של עולם המעשה – לא תגנוב, לא תרצה, וגם את הסוד, אבל הם, הרי עלולים לחטוא ולאבד הכל, אין ביטוח לתשלום שלהם, ולכן אנו קודמים להם – "תנה הודך על השמים!" אמר לו הקב"ה למשה רבינו ע"ה "אחוז בכסא כבודי והחזר להם תשובה" החזק בכסא הכבוד ואמור למלאכים כי לכם יש מצות תשובה! "החזר להם תשובה..." וכי תשובה מגעת עד כסא הכבוד (וע"ה א"ח ב"ב ס"ד) ועם ישראל בטוחים בתשלום ובהשלמה של הפירעונות, עם התשובה שמגעת עד כסא הכבוד. (מוסף ש"ק יחד נאמן)

וכי ימות עליו מת בפתע פתאום (ו,ט) וכפר עליו מאשר חטא על הנפש וקדש את ראשו ביום ההוא וכו' והימים הראשונים יפלו (ו,י"א-ב)

לעיל בפרשת אמור גבי טומאת כהנים לא נאמר דין זה של מת בפתע, מדוע רק לגבי נזיר התורה מעלה את הדין של מת בפתע? ראיתי מסבירים, כאן מדובר באדם הלוקח על עצמו חומרות יתירות, ומקבל על עצמו איסורים נוספים שלא אסרה התורה, אז מנסים אותו מהשמים בדברים שאינם שכיחים כדי לראות אם הוא ראוי באמת לפרישות וטהרה יותר מהרגיל.

האדמו"ר מגור בעל ה"בית ישראל" הוכיח מהפסוקים אלו שאסור לאדם להתייאש בכל מצב ואופן שיהיה, כי מטבע העולם אדם שקיבל על עצמו נזירות ולפתע הוא נטמא, יינסו בו הרהורי ייאוש האומרים לו – ראה כי אין מעשיך רצויים לפני המקום, והוכחה ברורה לך, שהרי נטמאת בפתע פתאום, - אעפ"כ אמרה תורה ו'קידש את ראשו ביום ההוא' - יעזוב כל החשבונות, יילך נא כסומא בארובה אחרי השי"ת ויזעק - מהיום אני מתחיל בנזירות חדשה, והימים הראשונים יפלו. ומכאן ילמד כל איש לנפילותיו 'בפתע פתאום' - כל חד בדידה, שלא להתייאש, אלא יעמוד מנפילותיו ויקוים בו (משלי כד,טז) כי שבע יפול צדיק וקם.

*

בחור אחד מבני ישיבת "שפת אמת" הוצרך לנסוע לחו"ל, ובחששו שמא יישן ויפסיד את זמן הטיסה נשאר ער במשך כל הלילה. לפנות בוקר הלך הבחור להתפלל בכותל המערבי שהיה אז ריק ממתפללים, והנה חש בטפיחה קלה על שכמו. הוא הסתובב והופתע לראות עומד מולו את האדמו"ר ה"בית ישראל", שפנה אליו ושאלו: אמור נא בחור, מהו השבח הגדול ביותר שאפשר לשבח את הבורא ית"ש? ה"בית ישראל" לא המתין לתשובתו של הבחור ומיד ענה - השבח הגדול ביותר, שהקב"ה אינו שוחק, כך סיים הרבי את דבריו, סתם ולא פירש ונעלם מעיני הבחור. מחשבותיו של הבחור החלו להתרוצץ, למה כיוונו דברי הרבי ומה פירוש דבריו הסתומים... בחזרו לישיבת "שפת אמת" ראה כי כבר הוא חדרו של ראש הישיבה דאז ה"פני מנחם", נקש על הדלת, וכשפתח לו רה"י שטח בפניו את תמיהתו בפירוש דברי הרבי, וכי ממה ומממי יש לבורא לשחוק, שהרי אמר שאעפ"כ אינו שוחק.

ענה לו ראש הישיבה: אם כראש הישיבה אגש לבחור מבני הישיבה ואעיר לו על הנהגה פלונית שאינה טובה, והלה יענה ויאמר: צדקו דברי רה"י, הנני מבטיח שמהיום והלאה אהיה ממונהגי זה; והנה אך יעבור יום ושוב ינהג הבחור בהנהגה זאת, אם שוב יענה ויאמר - מהיום והלאה אהיה ממונהגי זה, עדיין יהיה ניתן למחול לו. אך בהישנות הדבר פעמים רבות, הרי אשחק מתשובתו, ואענה ואומר לו: אין זו תשובה כלל, כי כבר הפך הדבר לשחוק, אבל הקב"ה אינו כן, אף אם נבוא ונאמר לו מאה פעמים ויותר מהיום והלאה אהיה ממונהגי זה - לא ישחק הבורא מאתנו, אלא יקבל אותנו באהבה וחיבה כאילו אנו מבטיחים זאת בפעם הראשונה... (באר הפרשה, הובא מדשן ביתך)

בית קברות לאנשים חיים

וְהָיָה הָאִישׁ אֶת אִשְׁתּוֹ אֶל הַכֶּהֵן וְהָיָה אֵת קַרְבָּנָהּ עָלֶיהָ עֲשִׂירֵת הָאִפָּה קֶמַח שְׁעָרִים לֹא יֵצֵק עָלָיו שֶׁמֶן וְלֹא יִתֵּן עָלָיו לֶבְנָה כִּי מִנְחַת קָנָאת הוּא מִנְחַת זָכָרֹן מִזְכָּרֶת עֹן (ה', ט"ו) ובתנחומא (נשא ג'): "ולמה מביאה קמח שעורים? לפי שנהגה עמו מנהג בהמה, לפיכך הביא קרבנה מאכל בהמה וכו'. למה לא יתן עליה לבונה? שהלבונה זכר לאמהות הוא וכו', וזו פירשה מדרכיהן."

לכאורה, דברי התנחומא טעונים ביאור: אחרי שכבר נאמר על אשה זו, הסוטה, שעשתה מעשה בהמה – מה מקום יש לציין ולהלין על כי פירשה מדרכיהן של האמהות הקדושות? הלא רחוקה היא מרחק שנות אור מהנהגתן המרוממת! את התשובה בנין, על פי מה שסיפר המגיד הירושלמי הגר"ש שברדון זצ"ל:

"ביום מן הימים, כאשר הזדמנתי לביתו של ראש ישיבת סלבודקה, הגאון רבי אייזיק שר זצ"ל, הוא פנה אלי לפתע וביקשני לגשת עמו אל החלון. עשיתי כמצוותו, ובעמדנו ליד החלון אמר לי: 'רואה אתה, ר' שלום, מה מתרחש לנגד עיניך ברחוב? הרי זה בית קברות גדול!'

התפלאתי... לנגד עיני ראיתי רחוב סואן ושוקק חיים! אולם ר' אייזיק לא הניח לי לתהות במשך זמן רב... אלא מיד המשיך והסביר: 'רואה אתה אדם זה? משמים חננו אותו בכשרונות עצומים, והוא יכול היה לצמוח לראש ישיבה גדול... אלא מה? בא היצר והשיאו לעסוק במסחר כדי להתעשר, וכך, סיכל הוא כל אפשרות שיגדל בתורה... ובכן, האם אין זה מת ממש? האדם חי, רגליו הולכות, ידיו נעות, אבל הראש ישיבה שבו – מת! כמוהו כמצבה מהלכת שעליה חקוק: 'פה נטמן הגאון הגדול פלוני ופלוני...' והנה עובר פה אדם, שבקרבו פועם לב רגיש, והוא יכול היה להיות משיג ביישיבה ולבנות עולמות שלמים... אלא מה? היצר שכנע אותו שהוא צריך להיות זמר, וכך הפסדנו משיג... הרי לנו מצבה נוספת, ועליה חקוק: 'פה נטמן המשיג המופלא...' בניגוד למתים שבבית הקברות, שאפשר שיקומו בתחיית המתים – המשיג שנפטר כבר לא יקום עוד לעולם!'

וכך, המשיך ר' אייזיק לסקור אנשים רבים שעברו ברחוב, תוך שהוא מתאר את הכוחות המופלאים שהיו להם ואינם, הכוחות אותם קברו הם בעודם בחיים והציבו מצבה על מקום קבורתם... 'אתה מבין, ר' שלום? בדיוק כמו שאמרתי לך... הרחוב הוא בית קברות גדול, וההבדל היחיד בינו לבין בית קברות שבפאתי העיר הינו בכך, שבבית הקברות – שורר שקט מוחלט, ואיש אינו זע ואינו נע, ואילו בבית הקברות שלפנינו – המתים מהלכים ומרעישים... ועוד הבדל אחד: את המתים שבבית הקברות – קברו אנשי החברה קדישא... ואילו את המתים שברחוב, קברו הם בעצמם! הם היו החברה קדישא של עצמם, והם הציבו מצבה על קברם!...'

ואנו על פי דרכנו למדנו, כי האדם אינו עתיד לעמוד למשפט רק על מצבו בפועל, כעת, אלא גם על כל מה שהיה ביכולתו להשיג והוא לא השיג! בשמים לא יתחשבו ביכולותיו של האדם רק על פי מדרגתו הנוכחית, אליה הביא את עצמו במעשיו... בשמים יבחנו להיכן הוא יכול היה להגיע ומה היה משיג אילו היה מנצל את כל כוחותיו ויכולותיו, ויתבעו אותו על שלא הגיע לכך!"

נמצא, כי אדם שיגיע לעולם האמת, עלול לסבור בטעות כי הוא ייתבע רק על מה שחיסר בעבודת השם על פי מצבו... אולם אז הוא יגלה, כי התביעה כלפיו גדולה לאין שיעור; התביעה הינה על כך שלא הגיע למדרגות נישאות ומרוממות, שנראות לו כעת רחוקות מטחווי קשת ממדרגתו, שהרי כל אדם, ואפילו הפחות שבפחותים – יכול היה להתרומם ולהתעלות לאין שיעור!

את זאת אפוא, מבקשת התורה לרמוז לנו בפרשה זו. שכן אמנם, מדובר באשה שעשתה מעשה בהמה, ועל כן קרבנה הנו קרבן שעורים – מאכל בהמה... אולם אין בכך כל סתירה לכך שהיא תיתבע על שפרשה ממדרגתן של האמהות הקדושות, שכן אילו היתה נוהגת כשורה – היתה יכולה להשיג את מעלתו! ואכן, מסופר על הגאון מוילנא, שפעם עבר ליד בית ממנו נשמעו קולות שיר. הוא שלח את אחד מתלמידיו לתהות על אודות המתרחש בבית פנימה, ואחרי רגע חזר התלמיד מזועזע, וסיפר כי ראה יהודי פוקר מחולל עם נכריות... כששמע זאת הגאון נענה ואמר: "דעו לכם, תלמידי, כי גם הרשע הזה יידרש ליתן דין וחשבון על שלא עסק בשעה זו במעשה מרכבה! אולם כמה תלאות וכמה יסורים הוא יעבור, עד שייצרך ויזדכך במידה זו שבה לא יחסר לו אלא ליתן דין וחשבון על אותה מדרגה נעלה של צפיה במעשה מרכבה!..."

(ללמדך – במדבר מאוצרותיו של הרב מרדכי פריינדליך זצ"ל)

פינת ההלכה

חידשה בגד שבעלה קנה לה לפני כמה חודשים, האם קיים בזה מצות שמחת יו"ט

שאלה: קנה בגד לאשתו לחג הפסח, לקיים בזה מצות שמחת יו"ט (כמבואר בשו"ע או"ח סי' תקטט ס"ב). על הבגד היה מבצע 1+1. לחג הפסח היא השתמשה רק בבגד אחד. שואל הבעל, האם הוא יכול לצאת יו"ט שמחת יו"ט בשבועות, עם הבגד השני שעדיין לא לבשה אותו? האם השמחה היא בקניה או בלבישה? **תשובה:** יש שמחה גם בקניה, וגם בלבישה, ועיקר מצות שמחת יו"ט שבעלה צריך לשמחה, הוא שתלבוש בגד חדש ליו"ט, ולכן אם מחדשת בגד חדש, קיים בזה את המצוה. **מקורות ונימוקים:** לכאורה יש לומר שהענין הוא בקניית הבגד, שמבואר בשו"ע (או"ח סי' רכ"ג ס"א) שצריך לברך ברכת שהחיינו על בגד חדש, וזמן הברכה הוא בשעת הקנין אע"פ שעדיין לא נשתמש בהם, שאין הברכה אלא ע"י שמחת הלב שהוא שמח בקנייתו. כלומר ברכת שהחיינו יש לברך על שמחת הלב, ועיקר השמחה היא בשעת הקנייה, ואם כן אולי הוא הדין בענייננו, כיון שעיקר השמחה היא לשמחה, ועיקר השמחה היא בשעת הקניה, אולי צריך לקנות לה בגד חדש, ולא די שתחדש את הבגד שקנה לה לפני כמה חודשים. אמנם נראה שיש שמחה גם בשעת קניה וגם בשעת לבישה, ולגבי שמחת יו"ט, אי אפשר לקיים את השמחה בקניה, שהרי אסור לקנות ביו"ט, ולכן השמחה שבעלה משמחה היא בלבישה, שהאשה מחדשת את הבגד, ולכן גם אם קנה את הבגד לפני כמה חודשים, אם מחדשת זאת ביו"ט קיים את מצוות השמחה. וראיה לזה ממה שכתב הרמב"ם (מצות עשה נד) וכעין זה בחינוך (מצוה תפח) וכולל באמרו "ושמחת בחגך" מה שאמרו ג"כ שמח בכל מיני שמחה. ומזה לאכול בשר בימים טובים, ולשתות יין, וללבוש בגדים חדשים, ולחלק פירות ומיני מתיקה לקטנים ולנשים. וכוונתו ללבוש בגדים חדשים, היינו השמחה לנשים, ומזה שכתב 'ללבוש', ולא כתב 'לקנות', מבואר שעיקר השמחה ביו"ט היא בלבישה. ובלאו הכי נהגו כהיום לברך שהחיינו בשעת לבישה ולא בשעת הקניה, וכמו שכתב במאמר מרדכי (סי' רכ"ג ס"א), והטעם, שדימו זה לפרי חדש, שאף שמעיקר הדין היה לו לברך בשעת ראייה, מ"מ העולם נהגו לברך בשעת אכילה משום דהוי עיקר ההנאה, והכא נמי לגבי בגד חדש. ויש להביא ראיה לזה מהא דאיתא ברמ"א (סי' תד) דבלי שני של ראש השנה לכתחילה יהיה לו בגד חדש בשעת קידוש, כדי לצאת ידי ספק ברכת שהחיינו. ומבואר מזה דלא מברכים בשעת קנין אלא בשעת לבישה, ולא היה לובשו אלא בליל שני של ר"ה כדי לברך עליו שהחיינו. וכ"כ בכף החיים (סי' כב ס"ק) שעכשיו מנהג העולם, שאין לברך שהחיינו על הבגד כי אם בשעת הלבישה, והטעם, משום דחיישינן שמא יחזור בו שלא ללבושו מאיזה סיבה, ויחזור וימכרונו, או יתנו במתנה לאחר, ותהיה ברכתו לבטלה, ולכן נהגו שלא לברך כי אם בשעת לבישה דווקא, וכמו בפרי חדש שאין מברכים כי אם בשעת אכילה, ולא בשעת ראייה. (הגרי"י דילברטיין שליט"א, קובץ ווי העמודים)

חידה שבועית

האם יש להניח את ידיו על המזבח? *אם לא תניח ידיו על המזבח, לא יקבל ישראל הלו' נ"י*
תשובה על חידה פ"ש: איש על מתנתו ואיש על דגלו (גז,א) ביטוי זה מופיע גם במזרח השבת: "כל מקדש שביעי". תשובה לחידה: שני החומרים שוקלים טון. שם הוזכרה: יעקב ישראל הלו' נ"י

מזל טוב

מרכז העיר: משפחות גרוס – קרני להולדת הבן הנכד
מרכז הדר-עמישב: משפחת יעקובסון לנשואי הבן
משפחת יהודה קריביצקי: להולדת הבת
משפחת פיישין: להולדת הבת
משפחת פלישמן: לאירוסיה הבת

פתרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

